

Regeringens proposition

1986/87:139

om ändringar i beskattningen av bensin,
m.m.

Prop.
1986/87:139

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 19 mars 1987.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Bengt K.Å. Johansson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås höjd skatt på olja med 50 kr. per m³ och på bensin med 20 öre per liter i enlighet med vad som angetts i prop. 1986/87:95 om totalförsvarets fortsatta utveckling.

Därutöver föreslås en höjning av skatten på bensin med 3 öre per liter för att kompensera det inkomstbortfall som uppkommer till följd av en ökad försäljning av blyfri bensin.

Bensinskatten för andra motoralkoholer än metanol och etanol föreslås höjd till samma nivå som skatten för bensin. Skatten på bensin och gasol som används för framställning av stadsgas föreslås slopad.

Rätten till avdrag i bensinskattedeklaration för skatt på sådan bensin som förbrukats eller försålts för förbrukning i luftfartyg som inte används för fritidsändamål eller annat privat ändamål föreslås slopad. I stället föreslås att flygbensin, dvs. sådan bensin som tillverkats särskilt för användning i flygplan, undantas från skatteplikt.

Slutligen föreslås att skatteplikten i fråga om bensin generellt inskränks till att omfatta endast bensin avsedd för motordrift. I stället kan vissa av de nuvarande avdragsreglerna slopas, och beskattningssystemet därigenom förenklas.

Samtliga ändringar föreslås träda i kraft den 1 juli 1987.

Lag om ändring i lagen (1957:262) om allmän energiskatt

Härigenom föreskrivs att 2 a och 25 §§ samt bilaga 1 till lagen (1957:262) om allmän energiskatt¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 a §

Skatt utgår inte för

- a) inhemskt framställd metan,
- b) naturgas, som bortgår till följd av förluster vid transport eller omformning hos producent eller distributör,
- c) stadsgas
- d) gasol, som med hänsyn till försäljningsform, kvantitet eller förpackning har karaktär av butiksvara.

c) stadsgas *eller gasol som används för framställning av stadsgas.*

25 §

I deklaration som avser elektrisk kraft får avdrag göras för skatt på elektrisk kraft, som

- a) levererats till kommunikationsföretag för bandrift eller därmed likartat ändamål eller överförs till annat land,
- b) förbrukats eller försålts för förbrukning för annat ändamål än energialstring eller för användning i omedelbart samband med sådan förbrukning eller vid framställning av bensin eller i förteckningen angivet skattepliktigt bränsle,
- c) försålts med förlust för den redovisningsskyldige, i den mån förlusten hänförs till bristande betalning från förbrukare eller icke registrerad distributör av elektrisk kraft,
- d) producerats i mottrycksanläggning och förbrukats i egen industriell verksamhet.

Avdrag enligt första stycket c) får göras med belopp som svarar mot så stor del av skatten som förlusten visas utgöra av den elektriska kraftens försäljningspris. Har sådant avdrag gjorts och inflyter därefter betalning skall redovisning åter lämnas för skatten på den kraft som betalningen avser.

Avdrag får även göras för skatt för bensin eller annat bränsle, som förbrukats vid produktion av annan skattepliktig elektrisk kraft än sådan som avses i första stycket d), i den mån avdrag icke gjorts enligt 24 § första stycket g) eller enligt 7 § 1 mom. första stycket i) lagen (1961:372) om bensinskatt.

Avdrag får även göras för skatt för bensin eller annat bränsle, som förbrukats vid produktion av annan skattepliktig elektrisk kraft än sådan som avses i första stycket d), i den mån avdrag icke gjorts enligt 24 § första stycket g) eller enligt 7 § 1 mom. första stycket g) lagen (1961:372) om bensinskatt.

¹ Lagen omtryckt 1984:994.
Senaste lydelse av lagens rubrik 1975:272.

Nuvarande lydelse

Förteckning över vissa bränslen för vilka allmän energiskatt skall erläggas

Tulltaxe- nummer	Bränsle	Skattesats
ur 27.01, 27.02 eller		
27.04	Kolbränslen	305 kr. per ton
ur 27.10	Fotogen med tillsats som möjliggör drift av snabbgående dieselmotorer	610 kr. per m ³
ur 27.10	Motorbrännolja, eldningsolja och bun- kerolja	610 kr. per m ³
ur 27.11	Naturgas	308 kr. per 1 000 m ³
ur 27.11 eller		
38.19	Gasol som används för	
	a) motordrift	92 öre per liter
	b) framställning av stadsgas	24 kr. per ton
	c) annat ändamål än motordrift eller stadsgasframställning	185 kr. per ton
	Anm. Skatten på olja beräknas efter varans fakturerade volym. Kan skatten icke beräknas på sådant sätt eller sker fakturering annorledes än enligt veder- tagna grunder, äger beskattningsmyn- digheten fastställa grunder för beräkning av volymen.	

² Senaste lydelse 1986:501.

Förteckning över vissa bränslen för vilka allmän energiskatt skall erläggas

Tulltaxe- nummer	Bränsle	Skattesats
ur 27.01, ur 27.02 eller ur 27.04	Kolbränslen	305 kr. per ton
ur 27.10	Fotogen med tillsats som möjliggör drift av snabbgående dieselmotorer	610 kr. per m ³
ur 27.10	Motorbrännolja, eldningsolja och bun- kerolja	660 kr. per m ³
ur 27.11 ur 27.11 eller ur 38.19	Naturgas	308 kr. per 1 000 m ³
	Gasol som används för	
	a) motordrift	92 öre per liter
	b) annat ändamål än motordrift	185 kr. per ton
	Anm. Skatten på oljor beräknas efter varans fakturerade volym. Kan skatten icke beräknas på sådant sätt eller sker fakturerings annorledes än enligt veder- tagna grunder, äger beskattningssmy- ndigheten fastställa grunder för beräkning av volymen.	

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1987.

Lag om ändring i lagen (1961:372) om bensinskatt

Härigenom föreskrivs att 1–3 §§ samt 7 § 1 mom. lagen (1961:372) om bensinskatt¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

Till staten skall enligt bestämmelserna i denna lag erläggas särskild skatt (bensinskatt) för

a) bensin, utom kemiskt ren bensin, och andra motorbränslen, som innehåller minst 70 viktprocent bensin (ur tulltaxenummer 27.10); samt

b) metylalkohol (metanol), etylalkohol (etanol) och högre alkoholer samt andra än under a) avsedda blandningar, som innehåller sådan alkohol (ur tulltaxenummer 22.08, 29.04 och 38.19), allt under förutsättning att varorna är avsedda för användning till motordrift (motoralkohol).

Skatt skall dock inte utgå för mineraloljeprodukter, som införs till landet för att vid oljeraffinaderier användas uteslutande som råvara vid tillverkning av bensin. Skatt skall inte heller utgå för bensin, som är avsedd för annat ändamål än motordrift, eller för motoralkohol, när varorna tillhandahålls i särskilda förpackningar om högst en liter.

Bestämmelserna i denna lag om bensin gäller, om annat inte sägs, samtliga de varuslag som är skattepliktiga enligt första stycket.

2 §²

Skatt utgår, om inte annat sägs i andra eller tredje stycket, med 2 kronor 13 öre per liter för blyfri bensin, varmed avses bensin med en blyhalt om högst 0,013 gram per liter vid 15° C, och med 2 kronor 29 öre per liter för annan bensin.

För metanol, etanol och högre alkoholer utgår skatten med 80 öre per liter. Ingår sådan alkohol i en blandning som avses i 1 § första stycket a) eller b) utgår skatten för den inblandade alkoholen med 80 öre per liter och för blandningen

a) bensin avsedd för motordrift och andra motorbränslen, som innehåller minst 70 viktprocent bensin (ur tulltaxenummer 27.10), med undantag för flygbensin; samt

Skatt skall dock inte utgå för mineraloljeprodukter, som införs till landet för att vid oljeraffinaderier användas uteslutande som råvara vid tillverkning av bensin. Skatt skall inte heller utgå för motoralkohol, som tillhandahålls i särskild förpackning om högst en liter.

Skatt utgår, om inte annat sägs i andra stycket, med 2 kronor 36 öre per liter för blyfri bensin, varmed avses bensin med en blyhalt om högst 0,013 gram per liter vid 15° C, och med 2 kronor 52 öre per liter för annan bensin.

För metanol och etanol utgår skatten med 80 öre per liter. Ingår sådan alkohol i en blandning som avses i 1 § första stycket a) eller b) utgår skatten för den inblandade alkoholen med 80 öre per liter och för blandningen i övrigt med 2 kronor

¹ Lagen omtryckt 1984: 993.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1975: 274.

² Senaste lydelse 1985: 1079.

i övrigt med 2 kronor 13 öre per liter om den utgörs av blyfri bensin och med 2 kronor 29 öre per liter om den utgörs av annan bensin.

För bensin som används för framställning av stadsgas utgår skatten med 1,6 öre per liter.

Skatten beräknas efter varans fakturerade volym. I denna skall dock inte inräknas smörjolja som har tillsatts *bensin för motordrift*. Kan skatten inte beräknas på sådant sätt eller sker faktureringen inte enligt vedertagna grunder, får beskattningsmyndigheten fastställa grunder för beräkning av volymen.

36 öre per liter om den utgörs av blyfri bensin och med 2 kronor 52 öre per liter om den utgörs av annan bensin.

Skatten beräknas efter varans fakturerade volym. I denna skall dock inte inräknas smörjolja som har tillsatts *bensinen*. Kan skatten inte beräknas på sådant sätt eller sker faktureringen inte enligt vedertagna grunder, får beskattningsmyndigheten fastställa grunder för beräkning av volymen.

3 §

Skattskyldig är

1. den som inom landet tillverkar bensin,
2. den som har registrerats enligt 4 § andra stycket som återförsäljare eller förbrukare av bensin,
3. den som för annat ändamål än som avses i 7 § 1 mom. återförsäljer eller förbrukar bensin, som förvärvats utan skatt eller med nedsatt skatt mot försäkran enligt 7 § 2 mom.

3. den som för annat ändamål än som avses i 7 § 1 mom. återförsäljer eller förbrukar bensin, som förvärvats utan skatt eller med nedsatt skatt mot försäkran enligt 7 § 2 mom., *eller som förbrukar bensin som inte är avsedd för motordrift för sådant ändamål eller förbrukar flygbensin för annat än drift av flygplan.*

7 § 1 mom.

I deklaration får avdrag göras för skatt på bensin, som har

- a) förvärvats för återförsäljning eller förbrukning i egen rörelse och för vilken skattskyldighet tidigare inträtt,
- b) återtagits i samband med återgång av köp,
- c) förbrukats eller *försålts* för förbrukning för framdrivande av tåg eller *fordon å järnväg*,
- d) *förbrukats eller försålts för förbrukning i luftfartyg, när det inte används för fritidsändamål eller annat privat ändamål*,
- e) förbrukats eller *försålts* för förbrukning, i samband med fabriksmässig tillverkning av motorer, för avprovning av motorer *å provbädd eller å annan dylik anordning utan att transportmedel därvid framföres*,

c) förbrukats eller *sålts* för förbrukning för framdrivande av tåg eller *andra järnvägsfordon*.

d) förbrukats eller *sålts* för förbrukning, i samband med fabriksmässig tillverkning av motorer, för avprovning av motorer *i provbädd eller annan sådan anordning utan att transportmedel därvid framföres*,

f) förbrukats eller försålts för förbrukning för annat tekniskt ändamål än motordrift, om annat inte framgår av andra stycket.

g) av den skattskyldige eller för hans räkning utförts ur riket eller förts till svensk frihamn för annat ändamål än att förbrukas där,

h) försålts med förlust för den skattskyldige, i den mån förlusten hänför sig till bristande betalning från köpare,

i) förbrukats eller försålts för förbrukning vid produktion av skattepliktig elektrisk kraft.

Avdrag enligt första stycket f) får inte göras för skatt på

1. bensin som har använts för framställning av vara som är lämpad eller avsedd för motordrift,

2. bensin som avses i 1 § första stycket a) och som är avsedd för annat ändamål än motordrift, eller motoralkohol, när varan har förpackats eller försålts för att förpackas i särskild förpackning om högst en liter,

3. bensin som används för framställning av stadsgas.

Har skattskyldighet inträtt för en vara som avses i andra stycket 2 får avdrag ändå göras enligt första stycket f).

Avdrag enligt första stycket h) får göras med belopp som svarar mot så stor del av skatten som förlusten visas utgöra av varans försäljningspris. Har sådant avdrag gjorts och inflyter därefter betalning skall redovisning åter lämnas för skatten på de varor som betalningen avser.

e) av den skattskyldige eller för hans räkning utförts ur Sverige eller förts till svensk frihamn för annat ändamål än att förbrukas där,

f) sålts med förlust för den skattskyldige, i den mån förlusten hänför sig till bristande betalning från köpare,

g) förbrukats eller sålts för förbrukning vid produktion av skattepliktig elektrisk kraft.

Avdrag enligt första stycket f) får göras med belopp som svarar mot så stor del av skatten som förlusten visas utgöra av varans försäljningspris. Har sådant avdrag gjorts och inflyter därefter betalning skall redovisning åter lämnas för skatten på de varor som betalningen avser.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1987.

Lag om ändring i lagen (1973:1216) om särskild skatt för oljeprodukter och kol

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1973:1216) om oljeprodukter och kol¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 §

Lagen (1961:372) om bensinskatt utom 2 § första-*tredje* styckena tillämpas i fråga om skatt enligt denna lag på bensin och lagen (1957:262) om allmän energiskatt utom 10 § första stycket, 11–15 §§ och 25 § tillämpas i fråga om skatt enligt denna lag på oljor och kolbränslen.

Lagen (1961:372) om bensinskatt utom 2 § första-*andra* styckena tillämpas i fråga om skatt enligt denna lag på bensin och lagen (1957:262) om allmän energiskatt utom 10 § första stycket, 11–15 §§ och 25 § tillämpas i fråga om skatt enligt denna lag på oljor och kolbränslen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1987.

¹ Lagen omtryckt 1986:502.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1986:502.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 mars 1987

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Sigurd-
sen, Gustafsson, Lejon, Petersson, S. Andersson, Bodström, Göransson,
Gradin, Dahl, Holmberg, Hellström, Wickbom, Johansson, Lindqvist, G.
Andersson, Lönnqvist

Föredragande: statsrådet Johansson

Proposition om ändringar i beskattningen av bensin, m.m.

1 Gällande bestämmelser

Skatt på bensin tas ut enligt lagen (1961:372) om bensinskatt, (omtryckt 1984:993).

Skatten tas enligt 1 § bensinskattelagen ut för

a) bensin, utom kemiskt ren bensin, och andra motorbränslen som innehåller minst 70 viktprocent bensin, och

b) metanol, etanol och högre alkoholer samt andra blandningar än dem som avses under a) och som innehåller sådan alkohol; allt under förutsättning att varorna är avsedda för användning till motordrift (motoralkohol).

För bensin är skatten 2,13 kr. per liter om den är blyfri och annars 2,29 kr. per liter. För bensin som används för framställning av stadsgas är skatten dock endast 1,6 öre per liter. För motoralkoholer är skatten 80 öre per liter. Ingår motoralkohol i blandning med t. ex. bensin utgår skatt för alkoholen med 80 öre per liter och för bensin med 2,13 kr. eller 2,29 kr. per liter, beroende på om bensinen är blyfri eller inte (2 § bensinskattelagen).

För bensin som är avsedd för motordrift, men inte för motoralkoholer, utgår dessutom skatt med 6 öre per liter enligt lagen (1973:1216) om särskild skatt för oljeprodukter och kol, omtryckt (1986:502).

Bensinskatten, liksom den särskilda skatten enligt lagen om särskild skatt för oljeprodukter och kol, tas ut på följande sätt.

Riksskatteverket (RSV) är beskattningsmyndighet. Den som inom landet tillverkar bensin är skattskyldig och skall vara registrerad hos RSV. Den som i större omfattning återförsäljer, förbrukar eller håller bensin i lager kan, efter ansökan, registreras som återförsäljare eller förbrukare av bensin. Vederbörande blir därigenom skattskyldig. Som villkor för en sådan frivillig registrering gäller vissa minimikrav i fråga om lagerhållen volym, årlig omsättning eller årlig förbrukning. Även annan som förbrukar bensin kan, om det finns särskilda skäl, registreras som förbrukare och därigenom bli skattskyldig (3–4 §§ bensinskattelagen).

Den som är registrerad skattskyldig skall redovisa skatten i särskild deklARATION till RSV. I deklARATIONEN får i vissa fall avdrag göras för skatt på bensin, som t. ex. använts för vissa angivna ändamål. Bl. a. gäller, enligt 7 § 1 mom. d) bensinskattelagen, att avdrag får göras för skatt på bensin, som har förbrukats eller försålts för förbrukning i luftfartyg, när det inte används för fritidsändamål eller annat privat ändamål.

För motorbrännolja, eldningsolja och bunkerolja tas skatt ut enligt lagen (1957:262) om allmän energiskatt, omtryckt (1984:994). Skatten utgår med 610 kr. per m³.

2 Höjning av skatten på bensin och olja för att finansiera vissa försvarskostnader

Mitt förslag: Skatten på olja höjs med 50 kr. per m³ och skatten på bensin med 20 öre per liter.

Skäl för mitt förslag: Som angivits i prop. 1986/87:95 om totalförsvarets fortsatta utveckling (bil. 1 s. 38–39) bör skatten på olja och bensin höjas 800 milj. kr. till följd av minskade tvångslager hos oljeföretagen. Denna skattehöjning avses bäras av oljeföretagen och skall inte föranleda höjda priser i konsumentledet. Härutöver framhålls i propositionen att skatten på olja bör höjas med 20 kr. per m³ och skatten på bensin med 10 öre per liter. Dessa senare skattehöjningar bör få slå igenom på konsumentpriserna.

I nämnda proposition (bil. 12 s. 98) har det föredragande statsrådet framhållit att den minskade lagringsskyldigheten har stor ekonomisk betydelse för de lagringsskyldiga och att det under hand har träffats en överenskommelse med de prisledande företagen som innebär att energiskatten på olja höjs med 30 kr. per m³ och bensinskatten med 10 öre per liter.

Totalt innebär den i propositionen diskuterade skattehöjningen att skatten på olja höjs med 50 kr. per m³ och skatten på bensin med 20 öre per liter.

3 Höjning av skatten på bensin för att kompensera visst skattebortfall

Mitt förslag: Skatten på blyad och blyfri bensin höjs med 3 öre per liter.

Skäl för mitt förslag: Sedan den 1 januari 1986 är bensinskatten differentierad så att skatten på blyfri bensin är 2 kr. 13 öre per liter och skatten på blyad bensin 2 kr. 29 öre per liter. Dessförinnan var skatten för all bensin 2 kr. 27 öre per liter. Skattedifferentieringen infördes som ett led i åtgärdena mot luftföroreningar och försurning.

Enligt regeringens förslag i prop. 1985/86:61 om skärpta avgasreningskrav för personbilar m. m. (bil. 2) ansågs en differentiering av skatten med 16 öre per liter tillräcklig för att dels utjämna skillnaderna i produktionskostnader, dels bidra till en så vid användning av den blyfria bensinen som möjligt. Skattesatsförändringarna skulle genomföras så att statsfinansiell neutralitet kunde uppnås. I början av år 1986 skulle blyfri bensin finnas tillgänglig i mycket begränsad omfattning. I propositionen föreslogs därför att ändringen av skattesatserna på blyfri resp. annan bensin borde genomföras i två steg, med bibehållen skattedifferens mellan den blyfria och blyade bensinen. Fr. o. m. den 1 januari 1986 borde skatten för blyfri bensin sänkas med 14 öre per liter medan skatten för annan bensin borde höjas med 2 öre per liter. Fr. o. m. den 1 juli 1987, då den blyfria bensinen i huvudsak skulle finnas tillgänglig överallt, borde en ny skattesatsförändring göras så att skatten för blyfri bensin blev 8 öre per liter lägre och skatten på annan bensin 8 öre högre än vad den var före den 1 januari 1986.

Riksdagen godtog det första steget till skattesatsändringar, men beslutade att tills vidare inte genomföra nästa steg. Skatteutskottet uttalade (SkU 1985/86:16 s. 6) bl. a. att det skulle vara en fördel att vänta med ett beslut till dess säkrare uppgifter kunde erhållas om konsumtionen av blyfri resp. annan bensin. Regeringen borde därför återkomma med förslag i denna del. Inriktningen borde därvid vara att de totala skatteinkomsterna inte skall minskas till följd av reformen.

Enligt senaste tillgängliga uppgifter från RSV, avseende bensinförsäljningen i november 1986, svarar den blyfria bensinen nu för 26,3 % av totalvolymen (inkl. motoralkoholer). RSV har beräknat att andelen kommer att uppgå till 30 % för budgetåret 1987/88 och till 32 % för budgetåret 1988/89.

Vid en andel för den blyfria bensinen om 30 %, och med en totalvolym av 5,42 milj. m³ per år enligt riksrevisionsverkets beräkningar avseende budgetåret 1987/88, innebär nuvarande skattesatser följande inkomster, jämfört med läget före differentieringen.

den blyade bensinen,	+ 2 öre per liter = + 75,9 milj. kr. per år
den oblyade bensinen,	- 14 öre per liter = - 227,6 milj. kr. per år
inkomständering	- 151,7 milj. kr. per år

För att kompensera detta skattebortfall krävs en skattehöjning som motsvarar 2,8 öre per liter för all såld bensin.

Skillnaden i skatt mellan blyad och blyfri bensin bör även fortsättningsvis vara 16 öre per liter. För att bibehålla den avsedda skattesatsskillnaden bör skatten för såväl blyfri som blyad bensin därför höjas lika mycket, lämpligen med 3 öre per liter. Skatten skulle då för blyfri bensin bli 11 öre lägre och för blyad bensin 5 öre högre än vad den var innan skatten differentierades, dvs. före den 1 januari 1986.

Mitt förslag: Bensinskatten för andra motoralkoholer än metanol och etanol höjs till samma nivå som skatten för bensin.

Skäl för mitt förslag: Som tidigare nämnts är skatten för bensin nu 2,13 kr. per liter om den är blyfri och annars 2,29 kr. per liter. För motoralkoholer är skatten 80 öre per liter. Ingår motoralkohol i blandning med t. ex. bensin utgår skatt för alkoholen med 80 öre per liter och för bensinen med 2,13 kr. eller 2,29 kr. per liter.

Den lägre skattesatsen för motoralkoholer gäller inte bara för metanol och etanol, utan också för högre alkoholer, t. ex. butanol. Motoralkoholer och etrar, s. k. oxygenater, används i Västeuropa i ökad utsträckning som inblandningskomponenter i bensin. De används för att ge bensinen vissa egenskaper, t. ex. höja oktanantalet. De används också som utdrygare, dvs. som en bensinersättning. Användningen av oxygenater som inblandningskomponent i bensin har i Västeuropa mer än fyrdubblats mellan åren 1980 och 1985. I huvudsak är det metanol, MTBE (som är en eter) och TBA (butanol) som används.

Före den 1 april 1983 omfattade den lägre skattesatsen för motoralkoholer också etrar, t. ex. MTBE. Detta ämne kom, bl. a. mot bakgrund av de skattemässiga fördelarna, att i ökad utsträckning användas som inblandningskomponent i bensin. Inblandningen kunde uppgå till 5 – 10%. All MTBE importerades. Mot denna bakgrund avskaffades de särskilda skattefördelarna för etrar (prop. 1982/83:100 bil. 14, SkU 22, rskr. 150). Full bensinskatt utgår därför nu för MTBE.

Inblandningen av motoralkoholer i bensin har därefter endast förekommit i liten utsträckning i Sverige. Viss försöksverksamhet med etanolinblandning har skett. Under senare delen av 1986 har dock vissa oljebolag börjat använda TBA som inblandningskomponent. För närvarande motsvarar förbrukningen ca 100 000 m² per år. Med nuvarande skatteregler är det sannolikt att TBA i allt större utsträckning kommer att användas för att spåda ut bensin. De oljebolag som använder TBA blandar för närvarande in ca 6% i bensinen. Om en sådan inblandning av TBA skulle göras i all i Sverige försäld bensin, skulle detta komma att medföra ett skattebortfall om drygt 400 milj. kr. per år.

Motoralkoholkommittén har i sitt slutbetänkande Alkoholer som motorbränsle (SOU 1986:51) behandlat frågan om inblandning av olika motoralkoholer m. m. i bensin. Kommittén anser att övergripande energipolitiska skäl talar för att den lägre beskattningen för motoralkoholer endast bör omfatta sådana alkoholer som på sikt kan produceras av inhemska råvaror och som kan komma att utgöra realistiska alternativ som drivmedel. Kommittén föreslår att regeringen snarast lägger fram förslag om att endast etanol och metanol skall omfattas av den lägre skatten, och att övriga oxygenater skall beskattas som bensin. Enligt kommittén bör dessa oxygenater ändå på grund av vissa tekniska meriter kunna finna viss användning som inblandningskomponent. Motoralkoholkommitténs förslag remissbehandlas för närvarande.

Mot bakgrund av den kraftigt ökade användningen av TBA som inblandningskomponent i bensin, och med hänsyn till att TBA endast tillverkas ur petrokemiska råvaror och därför inte kan få något värde som alternativt drivmedel, bör beskattningen ändras på det sätt som motoralkoholkommittén föreslagit. Med hänsyn till det snabbt ökande intresset för TBA bör ändringarna genomföras snarast. Frågan om skattenivån för metanol och etanol bör tas upp först när remissbehandlingen av motoralkoholkommitténs förslag är färdig.

5 Bensin och gasol som används för framställning av stadsgas

Mitt förslag: Bensinskatten för bensin och energiskatten för gasol som används för framställning av stadsgas slopas.

Skäl för mitt förslag: För bensin, lättbensin, som används för framställning av stadsgas utgör bensinskatten 1,6 öre per liter. Skatten har varit oförändrad sedan den 1 juli 1961. I vissa fall används gasol för framställningen. För sådan gasol tas energiskatt ut med 24 kr. per ton, vilket med hänsyn till energitätheten motsvarar skatten på lättbensinen.

Produktionen av stadsgas har minskat kraftigt och nedläggning av stadsgasdriften planeras på flera håll. Skatteintäkterna är obetydliga. Under år 1986 motsvarade förbrukningen av lättbensin skatteinkomster om ca 775 000 kr. Några statsfinansiella skäl att behålla beskattningen finns inte. Inte heller kan beskattningen, med nuvarande nivå, anses ha någon energipolitisk motivering. Däremot skulle avsevärda författningstekniska förenklingar i lagen om bensinskatt kunna göras om skatten slopades. Detta gäller särskilt om skatteplikten enligt bensinskattelagen i övrigt inskränks till att avse bensin för motordrift, vilket jag ämnar föreslå i det följande. Jag anser därför att skatten på bensin och gasol som används för stadsgasframställning bör slopas.

6 Beskattningen av flygbensin

Mitt förslag: Flygbensin, dvs. bensin som är särskilt avsedd för användning i flygplan, undantas från skatteplikt. Avdragsrätten för skatt på bensin som förbrukats eller försålts för förbrukning i flygplan slopas.

Bakgrund till mitt förslag: Före den 1 januari 1984 gällde enligt 7 § 1 mom. d) bensinskattelagen en generell rätt till avdrag i bensinskattedeklaration för bensin som förbrukats eller försålts för förbrukning för framdrivande av luftfartyg. Avdragsrätten medförde mycket betydande administrativa

och kontrollmässiga svårigheter för RSV. Bl. a. innebar reglerna att ett mycket stort antal flygklubbar m. m. registrerades som skattskyldiga hos RSV för att därigenom få möjlighet att förvärva och använda flygbränsle skattefritt. Mot denna bakgrund, och med hänsyn till energipolitiska motiv, begränsades avdragsrätten till att avse endast bensin som förbrukats eller sålts för förbrukning i flygplan när det inte används för fritidsändamål eller annat privat ändamål, prop. 1983/84:28, SkU 9, rskr. 97. De nu gällande reglerna innebär således att bensin, oavsett om fråga är om särskild flygbensin eller om annan motorbensin, skattefritt kan användas i ett flygplan när detta används för t. ex. bruksflyg, skogsbrandbevakning, målflygning, skolflyg m. m., och andra uppdrag som utförs mot ersättning. Även t. ex. taxiflyg, där passagerarnas ändamål med flygningen är fritidsändamål, kan ske med skattefri bensin.

De nya reglerna om beskattning av flygbensin ledde emellertid snabbt till åtskillig kritik, bl. a. därför att de visade sig svårtillämpade. Regeringen uppdrog därför den 14 februari 1985 åt RSV att kartlägga vilka konsekvenser de nya reglerna fått ur administrations- och kontrollsynpunkt och att föreslå de åtgärder som kunde föranledas därav. RSV har den 19 mars 1986 redovisat uppdraget till regeringen i en promemoria. Promemorian har därefter remissbehandlats.

Enligt RSV har de nya reglerna medfört att deklara-tionsgranskningen försvårats. Antalet registrerade skattskyldiga har visserligen sjunkit något, men betydande tillämpningsproblem som försvårar granskningen har i stället tillkommit. RSV anser att de nuvarande reglerna är oacceptabla såväl i administrativt hänseende som från kontrollsynpunkt. RSV föreslår i första hand att avdragsreglerna helt avskaffas, och att ett eventuellt stöd till flygverksamhet i stället ges i form av direkta bidrag. Eventuellt skulle avdragsrätt alltså kunna medges för sådana förbrukare som har tillstånd till bruksflyg innefattande taxi- och godsflyg. I andra hand förordar RSV att flygbensin, dvs. bensin av speciella kvaliteter avsedda för flygplan, undantas från skatteplikt men att övrig bensin genomgående beskattas genom att avdragsreglerna helt slopas. I sista hand förordar RSV ett system där skattefri försäljning av bensin för flygändamål generellt tillåts men med den begränsningen att försäljningen endast får ske från flygdrivmedelsanläggning på flygplats.

Remissvar över RSV:s promemoria har avgetts av Luftfartsverket, Helikopterföretagens Riksförbund och Trafikflygföretagens Riksförbund, Svenska Allmänflygföreningen, Kungl. Svenska Aeroklubben och Svenska Flygsportförbundet, Sveriges Riksidrottsförbund samt Svenska Petroleum Institutet.

Ingen av remissinstanserna förordar att de nuvarande reglerna behålls. Allmänt påpekas att reglerna är svårtillämpade. Flera remissinstanser påpekar att beskattningen av flygbensin som förbrukas för fritidsflygningar har medfört en kraftig fördyring av sådan bensin, en därav minskad flygverksamhet och en risk för att flygutbildning och flygsäkerhet påverkas negativt.

Ingen av remissinstanserna förordar RSV:s huvudförslag att slopa all skattebefrielse i fråga om bensin för flygplansdrift. Meningarna går emel-

lertid isär om vilket system som bör väljas. Luftfartsverket samt Kungl. Svenska Aeroklubben och Svenska Flygsportförbundet, med instämmande av Sveriges Riksidrottsförbund, förordar att all bensin som säljs på flygplats skall undantas från beskattning, oavsett om fråga är om särskild flygbensin eller annan bensin och oavsett till vilken typ av flygning bensinen skall användas. Helikopterföretagens Riksförbund och Trafikflygföretagens Riksförbund, Svenska Allmänflygföreningen samt Svenska Petroleum Institutet förordar i stället att särskild flygbensin helt undantas från skatteplikt, medan de nuvarande avdragsreglerna avskaffas.

Skäl för mitt förslag: De regler för beskattning av flygbensin som gällde före år 1984 var behäftade med stora administrativa nackdelar och föranledde betydande kontrollsvårigheter. De regler som nu gäller har dessvärre inte visat sig vara någon lösning på problemen. Frågan om avdragsrätt skall medges eller inte är beroende på vilken typ av flygning bensinen skall användas till. Svåra avgränsningsproblem uppkommer därvid. För många skattskyldiga, flygklubbar m. fl., måste besvärliga bedömningar göras i samband med deklarationen. RSV:s svårigheter att kontrollera att beskattningen fungerar på avsett sätt är avsevärda. Enligt min mening måste därför det nuvarande systemet ändras. RSV och samtliga remissinstanser är också eniga om detta.

Enligt min mening kan det inte komma ifråga att återinföra de regler som fanns före år 1984. Som nämnts hade även dessa betydande nackdelar. En ny lösning måste därför åstadkommas. Ur administrativ synpunkt skulle det naturligtvis vara att föredra att helt slopa avdragsrätten i fråga om bensin för flygändamål. Detta kan i och för sig anses vara motiverat även av andra skäl. För bensin som används till drift av motorfordon föreligger således ingen avdragsrätt, oavsett hur motorfordonet används. Å andra sidan finns avdragsrätt för bensin som förbrukats för framdrivande av tåg, och avdragsrätt enligt energiskattelagen för olja som förbrukats för fartygsdrift om fartyget inte används för fritidsändamål eller annat privat ändamål. Vidare gäller att flygfotogen, som används i turbinmotorförsedda flygplan, generellt är undantagen från skatteplikt. Mot denna bakgrund är jag inte beredd att nu föreslå en sådan ändring i bensinskattelagen att all bensin för flygändamål beskattas fullt ut. Så långtgående åtgärder bör enligt min mening övervägas endast i samband med en eventuell översyn av energibeskattningen i övrigt.

Inriktningen bör nu vara att så snabbt som möjligt ändra den nuvarande gränsdragningen så att flygbensinbeskattningen blir praktiskt hanterlig. Enligt min mening talar starka skäl för att avdragsreglerna slopas men att i stället särskild flygbensin undantas från skatteplikt. Detta skulle medföra mycket betydande administrativa förenklingar och i stort sett undanröja alla kontrollproblem. För flygbranschen, flygklubbar m. m. skulle sådana skatteregler också vara okomplicerade och lätta att förstå. Frågor om bensinens faktiska användning, var den försålts etc. skulle inte behöva beaktas. Registrering hos RSV skulle normalt inte erfordras, och oljebolagen kan helt sköta skatthanteringen. Beskattningen blir vidare konsekvent uppbyggd genom att flygfotogen och flygbensin, dvs. bränslen sär-

skilt avsedda för flygplansdrift, undantas från beskattning medan motorbensin generellt blir beskattad.

Mot en sådan ordning kan invändas att vanlig motorbensin, av den typ som också används i t. ex. personbilar, i inte obetydlig utsträckning kan användas i vissa flygplan. Eftersom den särskilda flygbensinen är relativt dyr har motorbensin börjat användas allt mer. Jag anser emellertid inte att det finns skäl att behålla en ordning som möjliggör skattefri användning även av sådan bensin i flygplan. Detta skulle leda till stora kontrollsvårigheter och därmed fortsatta hanteringsproblem och är enligt min mening inte heller principiellt motiverat.

Den bensin som bör undantas från beskattning är de särskilda kvaliteter som används speciellt för flygplansdrift. Sådan bensin hänförs till tullstatistiskt nummer 27.10.151. De kvaliteter som nu vanligen används i Sverige brukar betecknas avgas 80 resp. avgas 100 LL.

I fråga om dieselolja som används för fartygsdrift föreligger avdragsrätt då fartyget inte används för fritidsändamål eller annat privat ändamål. Den lösning som föreslagits för flygplanen går dock inte att överföra på fartygen eftersom det inte finns någon speciell oljekvalitet för fartygsdrift. Denna särregel för fartygsdrift har dock inte vållat alltför stora praktiska svårigheter och jag är därför inte nu beredd att föreslå någon ändring av denna regel. Det får ankomma på RSV att följa utvecklingen och till regeringen inkomma med ändringsförslag om så befinns nödvändigt.

7 Tekniska ändringar i fråga om det skattepliktiga området

Mitt förslag: Skatteplikten enligt bensinskattelagen inskränks till att avse bensin för motordrift. Därigenom kan avdragsregler som avser användning av bensin för andra tekniska ändamål slopas.

Skäl för mitt förslag: Enligt 1 § bensinskattelagen omfattar skatteplikten all bensin, utom kemiskt ren bensin. Enligt 7 § 1 mom. första stycket f) får emellertid i deklaration avdrag göras för skatt på bensin som förbrukats eller försålts för förbrukning för annat tekniskt ändamål än motordrift. Det innebär att bensin som t. ex. används som lösningsmedel är skattepliktig och måste tas upp i bensinskattedeclaration, varvid samtidigt ett motsvarande avdrag får göras. Denna ordning avviker från vad som nu gäller enligt lagen om särskild skatt för oljeprodukter och kol, där skattskyldigheten inskränkts till att avse endast bensin avsedd för motordrift.

Den ordning som nu gäller i fråga om beskattningen av bensin avsedd för användning till annat än motordrift är onödigt komplicerad. Den förutsätter bl. a. att användare av sådan bensin registrerar sig hos RSV som skattskyldiga, eller att de avger särskild försäkran om användningen. Deklarationsförfarandet kompliceras också för oljebolagen och RSV:s deklara-tionsgranskning försvåras. Någon betydelse ur kontrollsynpunkt har inte

heller den nuvarande ordningen. Skatteplikten bör därför inskränkas till att avse enbart sådan bensin som är avsedd för motordrift. Avdragsregeln kan då slopas.

8 Lagrådets hörande

Med hänvisning till att lagstiftningsåtgärderna är av enkel beskaffenhet anser jag att lagrådets yttrande över lagförslagen inte behöver inhämtas.

9 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att anta inom finansdepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i lagen (1957:262) om allmän energiskatt,
2. lag om ändring i lagen (1961:372) om bensinskatt,
3. lag om ändring i lagen (1973:1216) om särskild skatt för oljeprodukter och kol.

10 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

